

GEVOLGEN VAN GANZEN IN VOEDSELARME NATUUR

Hein van Kleef

EFFECTEN VAN GANZEN

Fotografie Michiel Leegerstee

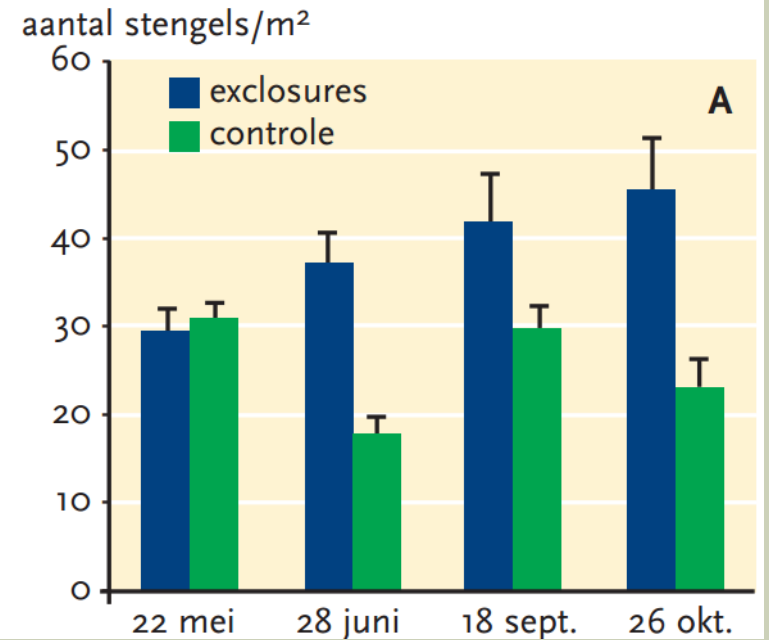
- Graaseffecten
- Mesteffecten

BEGRAZING

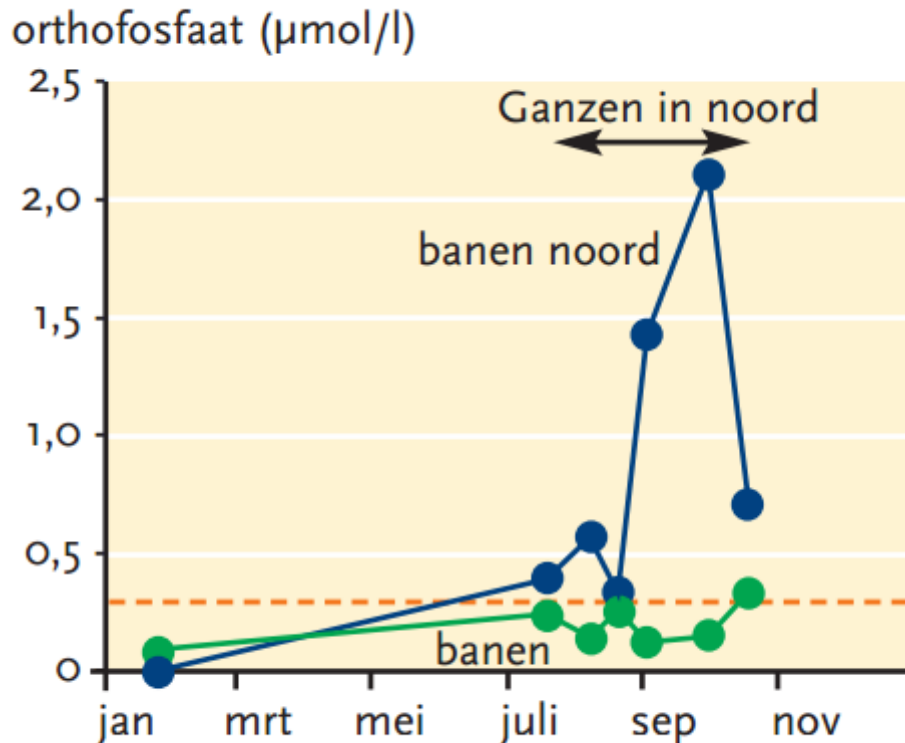
Schade aan toendra's door sneeuwganzen (Kotanen & Jefferies 1997)

BEGRAZING

Effect van begrazing door Grauwe ganzen op waterriet (Bakker, 2010)

GUANOTROFIËRING

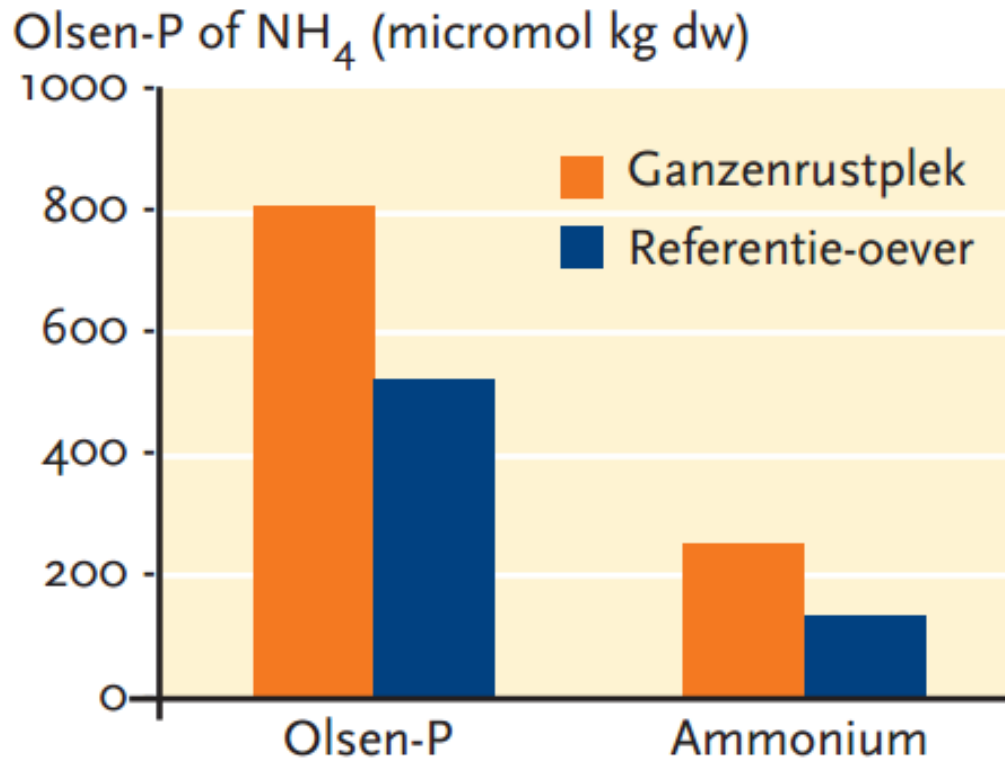

Gevolgen:

- Afname doorzicht
- Verdwijnen kenmerkende plantensoorten
- Afname microflora en macrofauna
- Afname vissen (Many et al., 1994)

Fosfaatmetingen (Banen 2007) in het water (Brouwer en Van den Broek 2010)

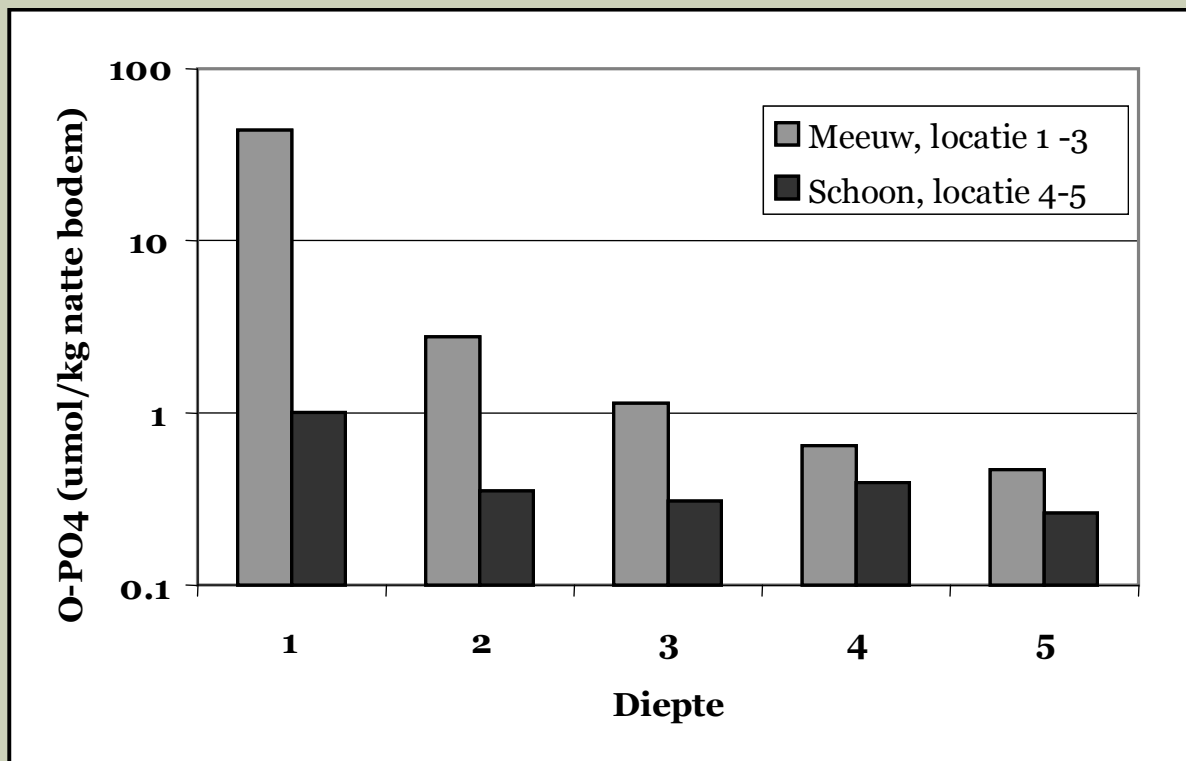
GUANOTROFIËRING

Nutriëntenmetingen (elf locaties) op de oever (Brouwer en Van den Broek 2010)

GUANOTROFIËRING

Legenda:

1. Bovenkant drijftil
2. Midden drijftil
3. Onderkant drijftil
4. 0-15 cm diep
5. 20-30 cm diep

Persistentie van fosfaat in waterbodems (Van Kleef et al. 2007)

GUANOTROFIËRING

Ven/duinplas	oppervlak (ha)	aantal ganzen (jaarrond)	ganzen-druk (N/ha)	
Voorste Choorven	4	5	1,3	Geen waarneembaar effect op de vegetatie en de waterkwaliteit
Grote Klotteraard	5	10	2,0	
Keyenhurk	16	20	1,3	Lokale vermesting oever: groei eutrafente oeverplanten
Rietven	4,5	10	2,2	
Banen totaal	15	100	6,7	Vermesting groot deel oevers, vermoedelijk effect op waterkwaliteit ($PO_4 > 0,1$ micromol/liter)
Zwarte water	13	90	6,9	
Valkenberg	1,7	50	29	Vermesting hele systeem (helofytengroei, tijdelijke algenbloei, $PO_4 > 0,5$ micromol/liter)
Banen-Noord	1,5	60	40	
Waterplak	2,5	200	80	

Eutrofiëringseffecten van ganzen in vennen en duinplassen
(Brouwer en Van den Broek 2010)

INTERNE EUTROFIËRING

- **Stimulatie van afbraak door alkaliniteit in vogeluitwerpselen**
(Van Kleef et al. 2007: meeuwenpoep, Malpievennen)
- **Stimulering van nutriëntencyclus**
(Mobilisatie van nutriënten i.p.v. veenvorming)

VERSPREIDING VAN SOORTEN

Waargenomen plantensoorten op oever met veel ganzen:

- Straatgras (*Poa annua*)
- Ganzenvoeten (*Chenopodium spec.*)
- Tandzaden (*Bidens spec.*)
- Moeraskers (*Rorippa palustris*)
- Blaartrekkende boterbloem (*Ranunculus sceleratus*)
- Witteklaver (*Trifolium repens*)
- Paardenbloem (*Taraxacum officinale*)
- Engelsraaigras (*Lolium perenne*)
- Fioringras (*Agrostis stolonifera*)
- Ruwbeemdgras (*Poa trivialis*)

(Brouwer en Van den Broek 2010)

VERSPREIDING VAN SOORTEN

Veel waargenomen soort bij vennen met ganzen:

- Watercrassula (*Crassula helmsii*)

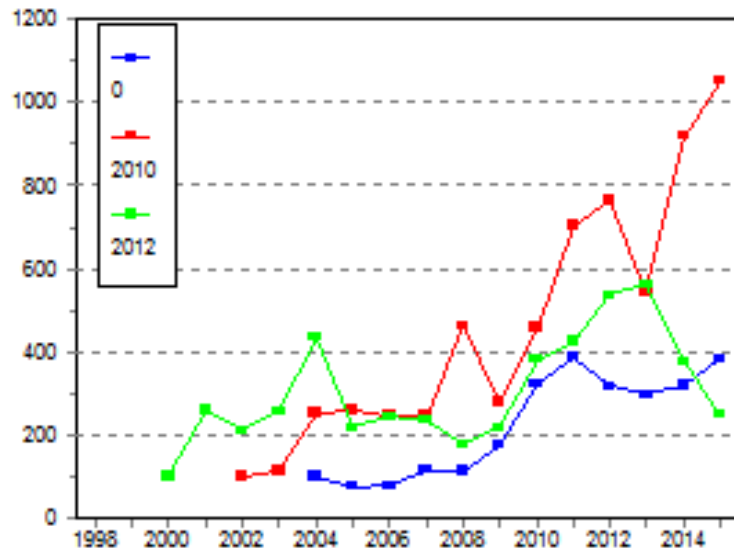
Nieuw Zeeland – Australië

VERSPREIDING VAN SOORTEN

EFFECTEN VAN EIERENPRIKKEN

Grauwe Gans

Slobeend

